

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 364/2022
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Петровић адвокат из ..., против туженог ЈП „ЕПС“ Београд, Огранак РБ „Колубара“ Лазаревац, кога заступа Александар Будалић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1659/21 од 10.09.2021. године, на седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1659/21 од 10.09.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1659/21 од 10.09.2021. године и пресуда Основног суда у Лазаревцу П1 485/20 од 29.03.2021. године тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани тужбени захтеви тужилаца којима је тражено да се обавезе тужени да, на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од дана доспелости сваког износа до исплате, да на наведене новчане износе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати у корист сваког тужиоца припадајуће доприносе по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања и да им накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка од 39.840,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П1 485/20 од 29.03.2021. године, ставом првим и другим изреке, усвојени су тужбени захтеви и обавезан тужени да тужиоцима на име накнаде штете због мање исплаћене зараде за период од 01.01.2014. до 01.02.2015. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од дана доспелости сваког износа до исплате, да на наведене износе надлежном

Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање уплати у корист сваког тужиоца припадајуће доприносе по основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 163.700,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1659/21 од 10.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Лазаревцу ПП 485/20 од 29.03.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Посебна ревизија је, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23 – у даљем тексту: ЗПП), изузетно правно средство које се, због погрешне примене материјалног права, може изјавити против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд, ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

По оцени Врховног суда, у овом спору постоји потреба за одлучивањем о ревизији предвиђеној наведеном одредбом ради уједначавања судске праксе, имајући у виду различите одлуке апелационих судова у истој правној ситуацији, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу у ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци до 31.12.2013. године, када је извршена статусна промена припајања ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о., као друштву стицаоцу, на основу одлуке о припајању ПД „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци од 29.11.2013. године. У периоду до статусне промене, закључно са 31.12.2013. године, цена радног часа за најједноставнији рад као елемент за обрачун зараде је била уговорена између синдикалне организације „Колубара метал“ и послодавца „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци. Након извршене статусне промене тужени, као послодавац следбеник, исплаћивао је зараде запосленима послодавца претходника „Колубара метал“ д.о.о. Вреоци, па и овде тужиоцима, утврђујући вредност радног часа на основу споразума о утврђивању вредности радног часа који је закључен између директора ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац и синдикалне организације „Колубара метал“, којим је за запослене у ЈП РБ „Колубара“ утврђена већа вредност радног часа за обрачун зараде у односу на запослене у Огранку

„Колубара метал“ за сваки месец у утуженом периоду, у складу са којим су тужиоцима исплаћиване зараде. Износи наведени у изреци пресуде представљају разлику зараде обрачунате на основу мање вредности радног часа за запослене у Огранку „Колубара метал“ у односу на вредност радног часа за остале запослене у ЈП РБ „Колубара“, који су утврђени на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке.

Према схватању нижестепених судова, у периоду од јануара 2014. године закључно са јануаром 2015. године, запосленима преузетим из ПД „Колубара метал“ д.о.о, па и овде тужиоцима, зарада је обрачунавана и исплаћивана применом мање вредности радног часа у односу на вредност радног часа за обрачун запосленима у РБ „Колубара“ д.о.о, супротно одредбама Колективног уговора ПД „Колубара метал“ д.о.о, према којима се вредност радног часа као елемент за обрачун зараде утврђује у висини вредности радног часа за најједноставнији рад код оснивача РБ „Колубара“, који је послодавац следбеник био дужан да примењује најмању годину дана након извршене статусне промене. Нижестепени судови сматрају да РБ „Колубара“, након статусне промене у складу са чланом 33. Колективног уговора „Колубара метал“, није имао овлашћење да споразумом уговара мању цену рада, већ само већу. Послодавац следбеник је у року из члана 150. Закона о раду имао могућност да измени опште акте, закључујући нови Колективни уговор изједначи коефицијенте за радна места и на тај начин испуни законску обавезу да запосленом исплаћује једнаку зараду за исти рад, као што је то учинио након утуженог периода. Одређивање вредности радног часа запосленима у Огранку „Колубара метал“ у нижем износу од вредности радног часа осталим запосленима, има за последицу различиту основну зараду за исти рад или рад исте вредности, чиме су запослени из припојеног привредног друштва стављени у неравноправни положај у односу на друге запослене код послодавца, те је на тај начин, супротно правилима из члана 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде према вредности радног часа одређеног за друге запослене. С тога је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцима исплати на име накнаде штете због мање исплаћене зараде утврђене новчане износе за период од јануара 2014. до јануара 2015. године и на досуђене износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном Републичком фонду за ПИО.

Овакво правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према одредби члана 150. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05... 75/14), послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Одредбом члана 33. став 1. Колективног уговора из 2012. године предвиђено је да се вредност радног часа за текућу годину утврђује за сваки месец у висини вредности радног часа за најједноставнији рад који се примењује код оснивача ПД РБ „Колубара“ д.о.о. Лазаревац, а евентуалну већу вредност уговорне стране могу споразумно накнадно утврдити. Према ставу 3. истог члана, ако се у току календарске године битно промене околности на основу којих је утврђена вредност радног часа за најједноставнији рад, уговорне стране ће га споразумно променити.

У конкретном случају, након извршене статусне промене припајања ПД „Колубара Метал“ д.о.о. туженом ПД РБ „Колубара“ д.о.о, послодавац следбеник је, сходно одредби члана 11. уговора о припајању, на запослене припојеног предузећа примењивао опште акте „Колубаре Метал“ д.о.о. још годину дана, у периоду од 01.01.2014. до 01.02.2015. године, у складу са чланом 150. Закона о раду. Одредбом члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“, који је тужени као послодавац следбеник наставио да примењује у наведеном периоду, био је уређен начин одређивања вредности радног часа запослених у случају промењених околности. Вредност радног часа запослених у Огранку „Колубара Метал“ је утврђивана за сваки појединачни месец у спорном периоду на основу сагласних изјава представника запослених у синдикату и директора туженог послодавца следбеника, а овако закључене споразуме нико није оспоравао у одговарајућем поступку па они производе правно дејство. У побијаној другостепеној пресуди суд закључује да је применом одредбе члана 33. став 3. Колективног уговора „Колубара Метал“ могла бити утврђивана вредност радног часа споразумно због промењених околности само у току 2013. године, док је „Колубара Метал“ пословала као самостално привредно друштво, али не и након припајања туженом у току 2014. године. Овакав правни став није прихватљив јер је, у складу са чланом 150. Закона о раду, тужени као послодавац следбеник био дужан да најмање годину дана након припајања примењује колективни уговор послодавца претходника – што значи и одредбу члана 33. став 3. тог општег акта, осим ако пре истека тог рока код послодавца следбеника није закључен нови колективни уговор. Обавезна примена општег акта послодавца претходника од стране послодавца следбеника у периоду од најмање годину дана може довести до тога да запослени код послодавца претходника у том периоду остварују мању или већу зараду од запослених код послодавца следбеника. У овом случају до тога није дошло зато што су запослени у Огранку „Колубара Метал“ на основу свог општег акта имали већи коефицијент за обрачун зарада од запослених у РБ „Колубара“, па су кроз споразумно утврђену мању вредност радног часа њихове зараде у 2014. години биле фактички изједначене са зарадама запослених у осталим организационим јединицама туженог. Коефицијенти и вредност радног часа свих запослених код туженог који обављају исте послове нормативно су изједначени у јануару 2015. године, изменама одлука о коефицијентима, односно у фебруару месецу исте године ступањем на снагу Посебног колективног уговора ЈП „Електропривреда Србије“.

Неприхватљиво је становиште из побијане пресуде да су запослени из припојеног друштва стављани у неравноправан положај у односу на друге запослене код туженог те да је тиме, супротно правилима из чл. 18, 19. и 20. Закона о раду, извршена њихова дискриминација по основу права на исплату зараде. За постојање дискриминације у смислу наведених одредаба Закона о раду неопходно је да се запослени стави у неповољнији положај у односу на друга запослена лица у истој или сличној ситуацији с обзиром на неко лично својство. Тужиоци и други запослени у припојеном привредном друштву нису били стављени у неповољнији положај у погледу права на зараду у току 2014. године, нити се запослење у Огранку „Колубара Метал“ може сматрати личним својством.

Имајући у виду све наведено, погрешно су нижестепени судови применили материјално право када су усвојили тужбени захтев и обавезали туженог да тужиоцима

исплати на име накнаде штете разлику због мање исплаћене зараде за период од јануара 2014. до јануара 2015. године.

На основу члана 416. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Према коначном успеху туженог у спору, применом чл. 153, 154. и 163. ЗПП, туженом припада право на накнаду трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка у укупном износу од 39.840,00 динара и то: на име таксе на два одговора на тужбу, таксе на жалбу и другостепену одлуку по 1.560,00 динара динара, за састав ревизије 18.000,00 динара, на име таксе на ревизију износ од 6.240,00 динара и на име таксе на ревизијску одлуку износ од 9.360,00 динара, све одмерено према важећој АТ и ТТ. Туженом није признато увећање трошкова за 20% на име ПДВ, јер његов пуномоћник није пружио доказ – рачун о извршеним услугама, на основу којег је од туженог наплаћен износ овог трошка увећан за порез на додату вредност.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**